

D'R KOMT EEN KONING VOORBIJ

Eenakter

door

D.J. EGGENGOOR

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.
(Grimas Theatergrime verkoop)
Tel: 072 - 5 11 24 07
E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl
Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **D'R KOMT EEN KONING VOORBIJ** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **D.J. EGGENGOOR** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **11** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.**

PERSONEN:

Koning Lodewijk Napoleon

Koningin Hortense: - zijn vrouw

Aggesus Bierenbroodspot: - een rondtrekkend evangelieverkondiger

Aage Klapstuk: - inwonster van Westerbork

Geerte Stokebrand: - burgeres

Siene Meuje: - een oud krom gegroeid besje

Melia Mispelblom: - waardin

Serafinus Bloedblaar: - een dorpschirurgijn

Frederik Lambertszoon: - de schout

Hilbert Knudde: - een landwerker

Koba: - de meid in het huis van de dorpschirurgijn

6 dames -4 heren

Te spelen, op het marktplein, een openluchttheater, zaal of zomaar op straat.

DECOR:

Het stuk speelt zich af in 1808, de zogenaamd franse tijd, toen Lodewijk Napoleon koning over Holland was. De koning maakte graag inspectiereizen door zijn koninkrijk en was bij de Nederlandse bevolking dan ook nogal tamelijk geliefd. Kleding zoals gebruikelijk in 1800 in de zogenaamd franse tijd.

Het stuk speelt op een mooie zomerdag op een dorpsplein in Westerbork of in één of ander dorp of stadje. De spelers kunnen opkomen vanuit het rondom verzamelde publiek.

AGGESUS (*op. Loopt naar midden van plein - hoogdravend sprekend*):
Bekeert u allen.... bekeert u allen toch. Brave burgers van Westerbork, komt tot rede. Buigt uw trotse kop... op de knieën... op de knieën. Luistert vrienden.... luistert! Al gooit ge uw kop in de nek, al denkt ge bij uzelf, het zal mijn tijd wel duren we leven in barre tijden, bekeert u voordat het voor eeuwig te laat is. En al bouwt ge uw huizen als adelaarsnesten op de rotsen, ik zal ze neerhalen, zo zegt het woord!

AAGE (*op. Gevolgd door Geerte. Beiden zijn bijdehante doch heldere vrouwen. Ze dragen elk een mand met wasgoed onder de arm, dat ze op de dorpsbrink te bleken leggen*): Hoor je dat Geerte, weer zo'n rondreizende evangelieverkondiger.

GEERTE (*spreidt wasgoed uit*): Ach mens, luister d'r toch niet naar. Luiwammesen zijn het, die fatsoenlijke mensen het geld uit de zak proberen te kloppen met hun bangmakerijen.

AAGE: Je hebt gelijk Geerte. We hebben aan onze eigen dominee genoeg.... ook al zo'n kale neet.

GEERTE: Net wat je zegt Aage. Boeken en kinderen, dat is de enige rijkdom van een protestantse pastorie.

AGGESUS (*luidkeels*): Jaja, ik hoor jullie wel mopperen, jullie, burgers van Westerbork. Maar bekeert je eigen toch. 't Zijn barre en boze tijden zeg ik je. Voor je 't weet staat magere Hein met de zeis voor je deur om je te halen. En dan is het te laat... voor immer te laat. Maar je kan je eigen nog bekeren.

GEERTE (*spottend*): Hoor je dat Aage, wat die enge zwarte kraai d'r allemaal uitkraamt. Hoepel toch op, ouwe griezels, we hebben hier in Westerbork geen behoefte aan jouw mallepraat!

AAGE: Laat klessen mens. Ga terug naar vanwaar je gekomen bent, armoedzaaier.

AGGESUS (*galmend en handenwringend*): O machtig zwerk, straf dit ongelovig vrouwvolk... deze dochters van Beëlzebub. Braadt ze in uw hemelse braadpan.

GEERTE (*spottend*): Nee maar, hij wil ons in de braadpan stoppen. Pas maar op kereltje, van zulke ouwe soepkippen als Aage en ik, is weinig vlees meer af te halen.

AAGE: En hoepel nou maar op met je gekkenpraat, anders waarschuw ik Frederik Lambertszoon, de schout. Dan kan hij je met de blanke sabel de Westerborkse hei opjagen lelijke patjakker.

AGGESUS: O nog schelden ook zekers. Ouwe tang! Ik ben een vrij burger en ik mag vrij m'n mening verkondigen, als je dat maar weet. Dat voorrecht hebben de fransen ons gebracht, die.....

GEERTE (*minachtend*): Man, laat naar je kijken met die rotfransen. Ik geef toe, onder de prins van Oranje was het ook niet allemaal halleluja, maar die rotfransen zijn helemaal van de pot gepleurd. Ze komen hier naar toe, zo kaal als een wandluis en ze laten zich hier aankleden en voleten!

AAGE: Zo is 't maar net. En als de ene lading volgevreten en goedgekleed weer naar Frankrijk is vertrokken, dan staat weer een ander stel van die smerige schooiers voor de deur.

GEERTE: Weet je wat we hier zingen in Westerbork?

Hop Marjanneke, stroop in 't kanneke.

Laat de poppetjes dansen.

Hop Marjanneke, stroop in 't kanneke.

Laat de poppetjes dansen.

Eerst was er de prins in 't land

en nu die kalen fransen.

SIENE (*op. Al sukkelend en hijgend*): Foei foei, is me dat lopen. Dag Geerte... dag Aage! Wat is hier aan de hand?

AAGE: Dat hemeldragonder daar, probeert ons wijs te maken, dat we onder die franse jakhalzen zo'n goeie tijd hebben. Nou, ik veeg m'n gat d'r aan af.

SIENE: Foei toch, Aage Klapstuk. Zo moet je niet praten. En vooral niet hier op de dorpsbrink. Voor je 't weet luistert d'r een franse spion mee en brengt hij je aan bij de schout. En dan zetten ze je in 't cachot onder de toren.

AGGESUS: Dat ouwe besje heeft gelijk. Je kan tegenwoordig niet voorzichtig genoeg zijn.

GEERTE: Onze schout is uit het goede hout gesneden. Die heult niet met die franse jakhalzen.

SIENE: Ik wou toch maar dat de prins terugkwam. 't Is nu wel een rustige tijd, dat is waar. Mijn opoe, en die had het weer van heur opoe, die vertelde heel mooie verhalen..... Zo 's avonds na 't pap eten, bij 't knapperend vuur. In 1672, toen werd ons land aangevallen door Engeland, Frankrijk en de bisschoppen van Munster en Keulen. Bommen Berend was dat. Dat waren barre tijden voor Westerbork. De mensen hier, die joegen hun vee de venen in, anders werden ze door de bisschop gestolen. Berendje de koedief, zo noemden ze hem!

AAGE: Of die franse heren zoveel beter zijn. Al onze drentse jongens die voor hun nummer in die franse legers moeten dienen om in verre

landen voor dat kleine franse keizertje te vechten. De Empereur noemt hij zich.

AGGESUS: Nou lui, daar kan ik jullie nog een mooi verhaal van vertellen. Ik was eergisteren in de vestingstad Coevorden. En daar was koning Lodewijk Napoleon, de keizer z'n jongere broertje.

SIENE: 't Is niet waar.

GEERTE: Helemaal in Coevorden? O, o, wat is de wereld toch groot.

AGGESUS (*trots*): Jazekers. Als rondreizend hemeldragonder kom je overal. De koning zou in Coevorden overnachten en dan over Assen naar Friesland reizen. Daar zouden de Friese staten hem in volle glans en glorie ontvangen. Zoals jullie wel zult weten loopt de koning mank.

AAGE: Dat is bekend... hij loopt met een tip!

AGGESUS: Nou moet je weten dat de burgemeester van Coevorden zo'n franse draaikont is. Dus die wou de koning mooi een paar veren in 't gat steken. Hij had daarvoor de kinders van 't weeshuis en de ouwe besjes van het hofje van de heilige Geertrui van Wapserveen opgetrommeld om de koning toe te juichen. Ze moesten roepen, Vive l' empereur.... vive l' empereur! Dat is frans en dat betekent, leve de keizer. Maar de schoolkinders en die besjes begrepen d'r geen biet van en in plaats van, vive l' empereur, riepen ze: leve de lamme sien breur.... leve de lamme sien breur!

ALLEN (*lachen*)

SIENE: Foei toch... foei toch! Eigenlijk mag je niet zo praten over zo'n hooggeplaatst persoon.

AGGESUS: Ach wat... die familie van de koning, dat stelt allemaal niks voor. Ze zijn afkomstig uit de heffe des volks. Verguld gruis is het en anders niks.

MELIA (*op. Kokette wat oudere vrouw. die nog lekker oogt voor 't manvolk. Roepend*): Komt boeren, burgers en buitenlui! Gebruikt het noenmaal in het hof van Westerbork. Lekkere soep, getrokken van een dikke vette kip.

GEERTE (*bits*): Met die dikke vette kip zal ze d'r eigen bedoelen.

MELIA (*roepend*): Billijke prijzen lui.... billijke prijzen! In de beste herberg van het dorp. Goeie jenever van eigen stokerij. Zachte bedden en een promte waardin. Komt allen... komt allen. Billijke prijzen en goede waar.

AAGE: Daar heb je haar ook. Het lekkere wijffien van Westerbork

MELIA (*komt dichterbij - tot Aggesus*): Kijk eens aan, een rondreizende vreemdeling op 't dorp. Zoek je nog een goeie kamer voor de nacht, beste man? Twee daalders de nacht en een dekbed met ganzeveren. (*koket*) Nou, lijkt het je wat.

AAGE (*schel*): Poeh, een dekbed met ganzeveren? Een dekbed met wandluizen zal je bedoelen!

MELIA: Wat denk je eigenlijk Aage Klapstuk, dat ik hem voor twee daalders kolibries in zijn dekbed kan stoppen?

AAGE: Je hoeft er niks in te stoppen. De wandluizen krijgt hij d'r gratis en voor niks bij. 't Is immers in heel Westerbork bekend wat voor een rommeltje het bij jou in de herberg is.

SIENE (*sussend*): Vrouwlui, vrouwlui toch. Ga toch niet zo bekken zo hier op de dorpsbrink. Als de schout het hoort.

AGGESUS (*zalvend*): Zalig zijn de zachtmoedigen, staat er geschreven.

MELIA (*giftig*): Wou jij beweren dat het in mijn herberg niet zindelijk is Aage Klapstuk?

AAGE (*strijdlustig*): Jazekers, dat durf ik te beweren.... ja. En dat weet ook heel ons dorp. Je bent een smeerpots van het zuiverste water. Melia Mispelblom.

MELIA: Oja? En weet je dan wel wat ze van jou beweren, hier op 't dorp. Dat het in 't geheel geen wonder is dat je man zich verdaan heeft in het veen, omdat hij bij jou zo'n rot leven had.

AAGE (*briesend van woede*): Jij.... jij rotwif. Hoe durf je dat te beweren.... mijn arme Evert.... mijn arme Evert!

MELIA (*strijdlustig*): Ach mens, ga op 't dak zitten met een ui in 't gat. Je hebt Evert Klapstuk het bloed onder de nagels vandaan getreiterd met je eeuwigdurend gevit op die man. Hoe vaak hij niet aan de tapkast in mijn herberg heeft zitten uithuilen omdat jij hem het leven tot een hel maakte en dat hij nog eens een keer maar de strop zou grijpen. En dat is er dan ook van gekomen... zich verzopen in het veen!

SIENE: Vrouwlui, vrouwlui... moet dat nou zo?

GEERTE: Laat klessen Aage, trek je d'r toch niks van aan.

AAGE (*witheet van woede - stroopt haar mouwen op*): Ik zal haar, dat serpent. (*ze vliegt Melia aan die zich ook niet onbetuigd laat en rake klappen uitdeelt. Er ontstaat een vechtpartij, waarbij de anderen hen proberen te scheiden*)

ALLEN (*door elkaar roepend*): Hou toch op! Schei toch uit! O, goeie genade, als de schout het zag!

FREDERIK (*op - van andere kant - hij is een dominerende barse figuur, zich ten volle berust van zijn eigen waardigheid*): Hela, hola, is 't nou afgelopen. Wat is hier in vredesnaam aan de hand?

GEERTE: Och heer schout, gewoon een meningsverschil tussen twee vrouwen. Dat komt zo vaak voor.

FREDERIK: Gewoon een meningsverschil, zeg je Geerte Stokebrand. Moet je dat zien. Ze trekken mekander het haar bij bosjes uit het hoofd.

AAGE (*scheldend*): Lelijke selderijknol.... kakmadam... franse lichtekooi... Drentse jeneverbes!

MELIA (*scheldend*): Uitgedroogde breinaald... ouwe heksenbezem... gore taart!

FREDERIK (*dramatisch*): Is het nou afgelopen? Zijn jullie nou gezeten burgeressen van Westerbork? Jullie lijken wel een paar zwerftanten uit het Westerborkseveld! Ik, Frederik Lambertszoon gelast jullie, als schout van Westerbork, ogenblikkelijk dat gevecht en gebek te stoppen. Anders volgt er opsluiting op water en brood in 't cachot onder de toren van Westerbork. (*samen met Aggesus lukt het hem de vrouwen te scheiden. Deze blijven schelden en delen nog rake klappen uit, ook aan Frederik en Aggesus*)

HILBERT (*op - zeer armoedig gekleed met pet in handen. Hij komt in een sukkeldrafje op, geheel buiten adem en wist zich het zweet van het voorhoofd*): Heer schout... heer schout. Luister nou eens even. 't Is schrikkelijk... 't is schrikkelijk. D'r is een ongeluk gebeurd. O, o, 't is zo schrikkelijk!

ALLEN (*kijken hem verbaasd aan en luisteren dan aandachtig. De heren laten de vechtende dames los die ook nieuwsgierig toehoren*): Een ongeluk? Dat kan niet! Hier in Westerbork?

FREDERIK (*streng*): Hilbert Knudde, wat sla je nou voor wartaal uit. Schaam jij je niet? Je hebt teveel foezel gedronken en dat op klaarlichte dag.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto